

9.9.2025

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

HE 66/2025 vp

LiV@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto: hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 66/2025 vp). Lausunnon määräaika on 17.9.2025 klo 10.

Esityksellä toteutetaan hallitusohjelman tavoitetta mahdollistaa kunnille, kuntayhtymille ja muille alueellisille viranomaisille ostoliikenteen järjestäminen henkilöjunaliikenteessä ja siten edistää kilpailua. Liikenteen palveluista annetussa laissa säädettäisiin seikoista, joiden perusteella rautatieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten alueellisen toimivallan muuttamista arvioitaisiin.

Esityksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriöllä nykyisin oleva rautatieliikenteen toimivalta ehdotetaan siirrettäväksi Liikenne- ja viestintävirastolle (Traficom). Ehdotetulla muutoksella parannettaisiin eri liikennemuodoilla järjestetyn julkisen liikenteen tehokkuutta ja yhteensovittamista valtion järjestämässä lento-, juna- ja linja-autoliikenteessä.

Keski-Suomen liitto lausuu asiasta seuraavaa:

Keski-Suomen liitto pitää lähtökohtaisesti hyvänä sitä, että lakimuutoksella mahdollistetaan rautatieliikenteen nykyisen toimivallan siirtäminen LVM:ltä Liikenne- ja viestintävirastolle (Traficom). Vaikutusten arvioinnin mukaan toimivallan siirtämisen Liikenne- ja viestintävirastoon arvioidaan parantavan valtion tekemien julkisen liikenteen hankintojen tehokkuutta. Liikenne- ja viestintävirastolla on myös kokemusta ja osaamista joukkoliikenteen hankinnoista eri liikennemuodoissa. Samalla mahdollistetaan synergiaetujen hyödyntäminen lento-, juna- ja linja-autoliikenteen hankintojen välillä. Keski-Suomen liitto pitää keskeisenä sitä, että tulevien sopimusten kilpailuttamiseen ja niiden valmisteluun on toimivaltaisella viranomaisella myös riittävät resurssit. Rautatieliikenteen järjestämisessä alueellisten tarpeiden ja erityispiirteiden huomioiminen sekä yhteistyö ja vuoropuhelu eri toimijoiden välillä on äärimmäisen tärkeää.

Julkisesti tuetussa henkilöliikenteessä valtion tavoitteena on lisätä tosiasiallista kilpailua ja helpottaa raidemarkkinoille pääsyä. Kotimaan raideliikenteen kapasiteetin ja investointien lisäämiseksi valtio luo pitkän aikavälin näkymän henkilöjunaliikenteen palvelujen (ml. junaliikenteen ostot), sitä mahdollistavan infran ja valtion rahoituksen tavoitteista sekä tasosta.

Nykyinen LVM:n ja VR:n välinen ostoliikennesopimus vuosille 2022–2030 sisältää myös maakuntarajat ylittävän kiskobussiliikenteen yhteysväleillä Tampere-Keuruu-Jyväskylä sekä Seinäjoki-Ähtäri-Jyväskylä.

Keski-Suomen liitto katsoo, että sähköistämättömien rataosien maakuntarajat ylittävä henkilöjunaliikenne ja nykyinen vähimmäispalvelutaso tulee turvata myös jatkossa. Valtiolla tulee olla kokonaisvastuu tällaisen ostojunaliikenteen järjestämisestä ja rahoituksesta myös tulevaisuudessa. Junaliikennettä tulee lisäksi tarkastella kokonaisuutena, osana koko Suomen liikennejärjestelmää. Kiskobussiliikennettä Haapamäen ratakokonaisuudella ei tule nähdä pelkästään alueellisena junaliikenteenä vaan osana valtakunnallisia ja ylimaakunnallisia raideliikenteen matkaketjuja.

Jyväskylän seudun MAL-sopimuksen toimenpiteisiin vuosille 2024–2027 sisältyy Jyväskylän seudun joukkoliikennettä koskevan Linkki Tulevaisuuteen 2030 -kehittämisohjelman päivitys. Osana kokonaisuutta tullaan tarkastelemaan yhteistyössä seudun kuntien kanssa lähijunaliikenteen lisäämismahdollisuuksia kaupunkiseuduilla.

Esityksen 182 a §:n mukaan kunnalliset ja seudulliset viranomaiset voivat esittää liikenne- ja viestintäministeriölle alueellisia muutoksia rautatieliikenteen toimivaltaisiin viranomaisiin. Toimivaltamuutoksia ehdottavia viranomaisia voivat olla esimerkiksi kunnat, kuntayhtymät, maakuntaliitot tai 181 §:n seudullisia viranomaisia vastaavat yhteenliittymät, joissa yhdellä kunnalla on vastuu liikenteen järjestämisestä usean kunnan alueella. Keski-Suomen liitto pitää tärkeänä, että jatkossakin uusien rautatieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten määrittelyn tulee perustua kuntien ja seutujen vapaaehtoisuuteen.

KESKI-SUOMEN LIITTO